

«Пасічник»

Іван Багмут

Каленик Петрович Дзябура не боявся своєї дружини: він просто не міг слухати її дорікань, скарг і інших уїдливих балачок, що мають загальну назву "пиляння". Щоб не порушувати власного спокою, він згоджувався з своєю дружиною, хоч би вона й не зовсім була права.

І тепер, згадавши, що він залишив у садку вулик з бджолами, Дзябура чекав нагоди непомітно від дружини повернутися до села і сховати вулик хоч би в льох.

Ранком заскочили гітлерівці і, загрожуючи розстрілом на місці, наказали всім негайно перебраться до сусіднього села. Люди покинули хати, але, почувши з другого краю селища стрілянину, спинилися в балці і з тривогою ждали кінця бою.

Каленик Петрович сидів на клункові з борошном і, слухаючи зітхання своєї старої, думав про вулик. Два роки ховав його від німецьких окупантів. Два роки планував відновити після війни довірену йому колгоспну пасіку і от сьогодні, як на гріх, забув сховати.

Дружина, з гускою в кошику, сиділа поряд, журно спершись щокою на руку.

"Хіба сказати їй про вулик? — подумав Каленик Петрович і зразу ж одігнав цю думку: — Вчепиться! Вчепиться, як навіжена, і не пустить".

Він так розтривожився, що готовий був просто на очах у жінки встати і піти в село. Але уявивши, який лемент зніме стара, або, ще гірше, побіжить за ним, Каленик Петрович продовжував похмуро сидіти.

Навколо точилися розмови. Тривожний настрій наростав, і окремі буденні балачки, що проривалися серед розмов про той жах, який доведеться пережити людям, коли наші не виб'ють гітлерівців із села, ще дужче збільшував тяжкий неспокій.

У сусідки гітлерівці забрали мішок квасолі, і Каленик Петрович чув, як вона, підвищивши голос, розповідала другій бабусі:

— Забрали, іроди, а там така квасоля, така квасоля!

Каленикова стара прислухалась до розмови, підбрала кошик з гускою і протиснулася до сусідки довідатись докладніше про цю квасолю.

Як тільки жінка загубилась у натовпі, Дзябура встав, повагом спустився в глиб балки до ручая і тоді понад самим очеретом, пригнувшись, побіг до села.

Перша вулиця була зовсім порожня. Дзябура перебіг її і городами, ховаючись у садках та поза соняшничинням і кукурудзою, вийшов до другої вулиці. Поповзом він доліз до тину, щоб глянути, чи порожня вона, і, висунувши з густого бур'яну голову, закам'янів на місці: майже поряд, під тином, у високих заростях лободи він побачив пару очей, що напружено дивилися на нього. Дзябура завмер з несподіванки, не в силі рушити з місця і відвести погляд від тих очей.

— Іван! — нарешті впізнав він.

Це був син його сусіди — комсомолец-підпільник.

Рухом голови Іван підкликав до себе Дзябуру і, коли той підповз, спитав:

— Що ви тут робите?

Він не звернувся до нього з звичайним "дядьку Каленику", а сказав тільки "що ви тут робите", і тому запитання прозвучало офіційно і навіть суворо. Каленик Петрович побачив у Іванових руках кінець дротинки, що губилася в густім шпориші вулиці, і, багато чувши про те, як партизани висаджували в повітря транспорті! окупантів, зрозумів, що тут робить Іван.

"Ось як захищають народне добро!" — різнула думка.

Він опустил очі і промовив невиразно:

— Та так, хотів дещо переховати.

Іван, здається, не чув відповіді і уважно вдивлявся в проміжок між кущами жовтої акації, якою був обсаджений цей бік вулиці.

— Дивіться! — сказав він пошепки Дзябурі.

Праворуч, за півкілометра він них, метушилися гітлерівці, складаючи на автомашину телефонний дріт, якісь ящики, кулемети.

— Тікають. Ви, може, пішли б назад, дядьку Каленику?

— А хіба що? — спитав Дзябура, не розуміючи, хоче Іван, щоб він пішов звідси, чи хоче, щоб залишився.

— Можуть убити,— сказав між іншим Іван і з захопленням додав: — Он бачите отой валочок соломи на шляху? — він кивнув на оберемок соломи, що лежав, ніби загублений недбалим хазяїном, кроків за двісті від них.— Як машина наїде на нього, то вона теє...

Дзябура запитливо глянув на Івана, але той зосереджено дивився на машину, в яку сідав шофер і похапцем лізли солдати. Каленик Петрович зітхнув, здається, усім нутром, ніби стверджуючи цим, що залишати зараз Івана самого не годиться, і сказав:

— Та чого ж іти? Удвох охотніш!

Іван швидко повернув голову і хвилину мовчки дивився на Дзябуру. Потім його обличчя розпливлося в щасливу, зовсім дитячу усмішку. Ця усмішка нагадала Дзябурі сина, вбитого на початку війни, пригнуту горем нещасну дружину з гускою в кошику, і він, з стогоном зітхнувши удруге, нахилив скривлене мукою обличчя до землі.

— Їде! — схвильовано прошепотів Іван.

Каленик Петрович підвів очі. Машина повільно викотилась з двору і, раптом набравши швидкості, пішла шляхом. Чотири автоматники, щохвилини озираячись назад, бігли за машиною, тримаючись протилежного боку вулиці.

Відстань до оберемка соломи блискавично зменшувалась, і Каленик Петрович відчув, як солодко-млосна хвиля проймає його тіло.

— Тягни! — скрикнув він, і в ту ж мить стовп вогню і диму шугнув перед його очима і пролунав вибух.

Крізь дим було видно, як автоматники з усієї сили кинулись до машини, але, побачивши, що там їм робити вже нічого, побігли вздовж вулиці.

Іван схопив гранату і торопко, зиркаючи то на автоматників, то на руки, вставляв запал.

— Давай мені гвинтівку,— сказав Дзябура.

— Тільки ви не стріляйте, поки я не кину,— не спускаючи очей з автоматників, прошепотів юнак.

Дзябура просунув рушницю між акаціями і застиг. Раптом майнули чотири постаті і, озираючись, спинилися коло повітки, майже напроти нього. Він почув, як заворушився Іван, почув звук від вибуху запалу і побачив, як раптом стрепенулися, підбравши автомати, гітлерівці і, розкотившись у різні сторони, попадали на землю. Не чекаючи вибуху, Дзябура стрельнув раз, удруге, втретє...

В цю мить вибухла граната.

— Отак треба ховати вулик! — вголос подумав старий і, не довіряючи гранаті, випустив ще два патрони:— Отак! Отак!

Важко перевівши дух, він запитливо глянув на Івана.

— Оце й усе,— сказав юнак.— Тепер давайте, дядьку Каленику, гвинтівку. Мені треба йти.

— Та й я, мабуть, піду. А то стара там турбується,— мовив Дзябура і поповз у глиб городу.

— А у вас же якась справа була? — промовив Іван.

— Оце ж я й роблю свою справу... Бачу, що отак надійніше врятувати вулика...— усміхнувся Каленик Петрович.

Дзябура благополучно вибрався з села до балки і, час від часу ховаючись в очереті, дійшов до того місця, де отаборилися люди.

Тітка Параска побачила чоловіка, подерті поли його піджака, чорну від пороху полотняну сорочку і вже хотіла накинутись на нього з черговими

докорами, але її спинив якийсь особливий, урочистий вираз обличчя Каленика Петровича, і вона розгублено спитала:

— Де ти був?

Каленик Петрович усміхнувся і відповів:

— Де? Вулика ходив ховати.